

ПРЕДАВАЊА НА ХАШКОЈ АКАДЕМИЈИ ЗА МЕЂУНАРОДНО ПРАВО У ТОКУ 1963. — У току јула и августа 1963 одржана су, као и сваке године, предавања на летњим течајевима Академије за међународно право у Хагу. По обичају, течајеви су били подељени на две сесије, од којих је прва (од 8—26 јула) била поглавито посвећена међународном приватном праву, док се друга (од 29 јула — 16 августа) бавила више питањима међународног јавног права. Поред предавања, сваки течај обухватао је и семинаре, под руководством предавача.

На првој сесији — поред општег курса, који је држао британски професор Р. Х. Гревсон (Graveson) — предавали су и проф. Л. Б. Сон (Sohn — САД), о данашњој функцији арбитраже, проф. Д. Худхаус (Goedhuis — Холандија), о сукобу закона у ваздушном и надваздушном простору, проф. Б. Голдман (Goldman — Француска), о сукобу закона о међународној пријатноправној арбитражи, проф. Џ. Чешајр (Cheshire — В. Британија), о енглеском међународном породичном праву, проф. Г. Тенекидес (Грчка), о утицају унутрашњег режима држава на структуру међународних организација, и проф. Ф. Риад (УАР), о јавним и полујавним предузећима (нарочито национализованим предузећима) у међународном приватном праву.

Треба истаћи да је у току другог дела течајева наступио, по другом пут откако је 1945 обновљена Хашка академија, као предавач и један југословенски правник. Ове године, после проф. Јураја Андрашија, проф. Милан Бартош с Правног факултета у Београду одржао је течај од пет предавања о режиму специјалних мисија (дипломатији *ad hoc*).

Општи курс међународног јавног права на другој сесији одржао је проф. Е. Жиро (Giraud — Француска). О конфискацији стране имовине и захтевима који из тога могу проистећи говорио је С. Петрен (Petren — Шведска), о остваривању међународне заштите права човека Х. Голсонг (Golsong — СР Немачка), о уставним ограничењима у праву европских организација Х. Ј. Хан (Hahn — СР Немачка), о одређивању надлежности Уједињених нација Р. Биндшедлер (Bindschedler — Швајцарска) и о односу права, политике и акције у Уједињеним нацијама О. Шахтер (Schachter — САД).

Текстови одржаних предавања биће објављени у наредним томовима познатог Зборника Хашке академије за међународно право.

Течајеви на Хашкој академији прати сваке године све већи број слушалаца. За обе сесије 1963 регистровано је било више од 700 учесника из 37 земаља међу којима и 15 слушалаца из Југославије.

У оквиру акције коју је повело Удружење слушалаца и бивших слушалаца Хашке академије за међународно право (А. А. А.) учесници су сакупили износ од 320 холандских гулдена за пострадале у Скопљу и предали га уз изразе саучешћа југословенској групи тога Удружења. Поред тога, подгрупа адвоката у Удружењу доставила је од своје стране износ од 100 гулдена за исту сврху.

ДРУГА СКУПШТИНА ИНСТИТУТА ЗА МЕЂУНАРОДНО И УПОРЕДНО АГРАРНО ПРАВО У ФИРЕНЦИ. — Од 29 септембра до 4 октобра 1963 одржана је Друга скупштина института за међународно и упоредно аграрно право у Фиренци. У раду Скупштине било је учесника из 33 земаље. Присутствовали су и представници Организације за исхрану и пољопривреду (ФАО), Европске економске заједнице (ЗЕТ), Организације америчких држава (ОСА) и други. Скупштина је расправљала две опште узајамно повезане теме: „Планирање у пољопривреди како у европским тако и ваневропским заједницама а нарочито америчким“ и „Правни институти и средства пољопривредног кредита намењена остварењу планске политике“. Поднето је 90 реферата и у раду је учествовало око 200 правника. Учесници из Југославије поднели су шест реферата, и то: проф. др. Ђ. Благојевић: „Правна средства за планирање и унапређење производње у југословенској пољопривреди“; проф. др. А. Фивжгар: „Контрахирање житарица и индустријског биља као средство повезивања друштвеног сектора и индивидуалног произвођача“; проф. др. В. Васић: „Правни институти и средства за регулисање пољопривредног кредита у Југославији“; проф. др. Д. Поп-Георгијев: „Правна средства за регулисање подизања и искоришћавања шума“; доцент др. Д. Стојановић: „Друштвена интервенција и мере планирања у коришћењу пољопривредног земљишта индивидуалног произвођача“ и асистент др. Р. Ђуровић: „Нова улога пољопривредних уговора у југословенском праву“. Поред тога три учесника из Југославије учествовала су у општој дискусији по рефератима. Реферати југословенских представника су представљали једну целину и разрађивали најважнија питања у вези са општим темама Скупштине. Посебно место у свим тим рефератима било је посвећено обради начела новог Устава СФРЈ која се односе на материју о којој се расправљало. И реферати и учешће у дискусији наших учесника били су врло запажени и често цитирани у току рада Скупштине. Нарочито су били значајни и живи лични контакти и разговори са колегама из других земаља који су показали посебно интересовање за наше искуство и правне мере у области пољопривреде. Ти контакти били су обострано корисни.

У раду Скупштине истакнут је посебан значај правне науке и правника уопште у напорима за остварење планирања у пољопривредној производњи без обзира о којој је земљи реч и без обзира на друштвени систем одређене земље. Ту је истакнуто да правне науке, правна средства и институти као и правници који непосредно раде у пракси на остварењу планирања немају помоћну улогу већ да и правна наука и правници у пракси имају своју самосталност и стваралачку улогу у сарадњи са економском науком, социологијом и другим наукама које се са свог становишта баве питањем планирања. Отуда и значај проучавања правних института и средстава за остварење планирања у пољопривреди и регулисање пољопривредног кредита. Скупштина је допринела да се правници из разних земаља међусобно упознају са достигнућима и искуствима у овој области и да се дође до уопштавања тих искустава упркос велике разлике која у овој материји постоји у разним правним системима.

Поред учесника из европских земаља најбројније и најзапаженије је било учешће из земаља Латинске Америке (16 реферата из 8 земаља). Они су у рефератима и дискусији истicali потребу даљег и доследнијег спровођења започетих аграрних реформи које се не би зауставиле само на подели земље сељацима већ и на одговарајућој помоћи земљорадницима да унапреде производњу и подигну свој животни стандард који је изразито низак. Они сматрају да је планирање нужан и императиван задатак свих земаља Латинске Америке и да је то логичан наставак започетих а негде и завршених аграрних реформи. Међутим, они подвлаче да спровођење аграрних реформи у њиховим земљама које је предуслов и за планирање, наилази на велике сметње, те да је улога правне науке и практичних правника да свим средствима утичу за што доследније спровођење ре-

форме. Стога пред правном науком тих земаља стоји неодложан задатак да развије и одреди правне институте и средства за регулисање нових односа у пољопривреди зависно од особености и посебних услова одређене земље.

Учесници из свих земаља и у рефератима и у дискусији изнели су особености при решавању питања планирања у пољопривреди у правним системима разних земаља и правна средства и мере за остварење планских задатака у пољопривредној производњи. Та средства и мере су врло различити и крећу се од планског акта који има карактер законског прописа до планског акта који има улогу препоруке—смернице, затим врло различита правна средства за регулисање цена пољопривредних производа, за помоћ и пољопривредни кредит, итд. Било је и врло успешних упоредно-правних реферата који су се односили на питање земљишне својине и планирања, као и узајамног утицаја ова два института. Осим тога велику пажњу и интересовање свих учесника побудили су реферати и из других социјалистичких земаља (Пољске и Мађарске).

На крају рада Скупштине донет је једногласан закључак да се оснује Интернационални семинар при Институту за међународно и упоредно право у Фиренци који ће имати не само научни него и дидактички карактер. Основни задатак овог семинара би био да допринесе солиднијем образовању и специјализацији дипломираних правника из разних земаља који се посебно интересују и баве аграрним правом.

Институт који се већ афирмисао у научном свету својим радом и публикацијама и има релативно дугу традицију, основан је јануара 1922 и од тога времена издаје свој стални орган, тромесечни часопис — *Ревју за аграрно право (Rivista di Diritto Agrario)*. Учесће југословенских правника на Скупштини Института било је плодно и допринело да правници из других земаља упознају наша достигнућа у овој области, а исто тако да и наши научни радници који се баве овим питањем упознају искуства и тенденције у другим правним системима.

Потребно је истаћи и изванредно добру организацију рада Скупштине: подесне просторије, успешно симултано превођење на пет језика, претходно умножавање свих реферата у виду сепарата и све друго што је заједно дало изузетно радан карактер овоме скупу. У томе највећу заслугу имају организатори и сазивачи скупштине, у првом реду председник Института проф. Ђангастоне Бола (Giangastone Bolla), генерални секретар проф. Карло Фрасолдати (Carlo Frassoldati) и секретар Рикардо Хајлперн (Ricardo Heilpern).

Др. Радомир Ђуровић

ОДБРАНЕ ДОКТОРСКИХ ДИСЕРТАЦИЈА НА ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ У БЕОГРАДУ. — Јован Вукчевић, докторанд права, одбранио је 29 маја 1963 своју докторску дисертацију „Народноослободилачки покрет Југославије и међународно право“.

Петар Манговски, ванредни професор Правног факултета у Скопљу, одбранио је 3 јула 1963 своју докторску дисертацију „Арапска лига — регионална међународна организација“.

Ђорђе Кривокапић, виши референт у Секретаријату за иностране послове, одбранио је 20 новембра 1963 своју докторску дисертацију „Положај цивилног становништва у окупираној Југославији“.

Стеван Ђорђевић, асистент Правног факултета у Београду, одбранио је 25 новембра 1963 своју докторску дисертацију „О континуитету држава с посебним освртом на међународноправни континуитет Краљевине Југославије и ФНРЈ“.

Милан Пак, асистент Правног факултета у Београду, одбранио је 28 новембра 1963 своју докторску дисертацију „Аутономија воље у купопродајним уговорима са страним елементом“.